

Uchwała Nr ..... / ..... / .....
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia ..... 2020 roku

w sprawie przyjęcia do realizacji dokumentu pn. Program kształtowania zieleni i ochrony przyrody „Zielone Łomianki”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 12 ustawy z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 506 ze zm.) oraz w związku z opracowaniem i przedłożeniem przez Komisję Dialogu Społecznego ds. Zieleni i Ochrony Przyrody dokumentu dotyczącego kształtowania i ochrony przyrody, Rada Miejska w Łomiankach uchwała co następuje:

& 1

1. Przyjmuje się do realizacji dokument pn. **Program kształtowania zieleni i ochrony przyrody „Zielone Łomianki,,** zwany dalej Programem wraz z harmonogramem jego realizacji, w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Harmonogram działań dotyczących osiągnięcia kluczowych celów i rezultatów stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

& 2

1. Program wraz z harmonogramem podlega weryfikacji i aktualizacji.
2. Zobowiązuje się Burmistrza Łomianek do przedkładania Radzie Miejskiej corocznego sprawozdania z realizacji Programu, wraz z ewentualnymi wnioskami dotyczącymi jego aktualizacji.

& 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łomianek

& 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

BURMISTRZ

Małgorzata Żebrowska-Piotrak

PROGRAM KSZTAŁTOWANIA ZIELENI I OCHRONY PRZYRODY „ZIELONE ŁOMIANKI”

Łomianki, w obrębie których znajdują się liczne obszary objęte formami ochrony przyrody, takie jak obszary Natura 2000 (*Kampinoska Dolina Wisły* oraz *Dolina Środkowej Wisły*), rezerваты przyrody (*Ławice Kiełpińskie* oraz *Jezioro Kiełpińskie*), obszary chronionego krajobrazu (*Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu*) oraz tereny stanowiące otulinę Kampinoskiego Parku Narodowego są szczególnie predestynowane by stać się zielonym miastem, którego rozwój odbywa się w sposób zrównoważony oraz w koegzystencji z chronioną należycie przyrodą.

Obraz dzisiejszych Łomianek widzianych przez pryzmat zagospodarowania przestrzennego pokazuje, że dotychczasowy rozwój w niewystarczającym stopniu uwzględniał te cele. Opracowana specjalnie dla Łomianek „Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Łomianki do roku 2020” pozostała zbiorem cennych, lecz jak się później okazało niezrealizowanych deklaracji. Kształtowana przez wiele lat polityka przestrzenna władz, oparta na wydawanych powszechnie decyzjach o warunkach zabudowy oraz zapóźnieniach w tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, doprowadziła do chaosu urbanistycznego. Nie zapewniała ona także należytej troski o zieleni miejską i jej różnorodność. Prowadzone na dużą skalę wycinki starych drzew oraz poważne zaległości w realizacji nasadzeń kompensacyjnych, w pełni potwierdzają słuszność takiej oceny. Nisko ocenić należy także inwestycje drogowe, które z małymi wyjątkami realizowane były z pominięciem zieleni towarzyszącej. Wiele do życzenia pozostawiały również plany zagospodarowania przestrzennego, w niewystarczającym stopniu uwzględniające potrzebę tworzenia przestrzeni wspólnych, zagospodarowanych w oparciu o zieleni urządzoną.

Nie opracowano spójnej koncepcji krajobrazu Łomianek, uwzględniającej powszechny dostęp mieszkańców do terenów zielonych: parków, skwerów, zielonych ciągów pieszo-rowerowych oraz nasadzeń zieleni przydrożnej. Wiele inwestycji miało charakter nieskoordynowanych działań doraźnych, o realizacji, których decydowała głównie możliwość pozyskania dofinansowania. Nie były one osadzone w szerszej wizji zagospodarowania przestrzennego. W konsekwencji zrealizowano tak kuriozalne inwestycje jak park miejski (tzw. Park mgieł), przez środek którego zaplanowano przebieg drogi zbiorczej. Mimo wydatkowania znacznych środków na jego powstanie nie zapewniono kolejnych, niezbędnych na jego właściwe utrzymanie, co odbiło się negatywnie na jego kondycji. Innym przykładem może być budowa ścieżki rowerowej, prowadzącej do bardzo atrakcyjnej przyrodniczo części Łomianek, powstałej kosztem wycinki ponad 120 starych drzew. Wśród nich znalazły się również takie, które spełniały wymagania wystarczające by uznać je za pomniki przyrody.

Środki przeznaczone na tworzenie i pielęgnację zieleni i zadrzewianie gminy były w ostatnich latach wysoce niewystarczające i kształtowały się na poziomie 0,15 – 0,35 % budżetu gminy, co drastycznie odbiega od średniego poziomu wydatków przeznaczanych na te cele w innych miastach. W efekcie, brak wystarczających środków na pielęgnację nowych nasadzeń staje się częstym powodem ich uschnięcia.

Znaczenie zieleni i drzewostanu dla życia miasta

Zieleni miejska wypełniająca przestrzeń w naszym najbliższym otoczeniu spełnia wielorakie i niezwykle istotne funkcje:

- dobrze zaprojektowana zieleni nie tylko upiększa miasto, ale wręcz kształtuje jego wygląd. Dodatkowo chroni przed zapyleniem i przyczyniając się do obniżenia temperatury podczas letnich upałów, stymuluje wilgotność powietrza. Spełnia niezwykle ważną rolę przy wytyczaniu korytarzy napowietrzających. Wpływa więc w istotnym stopniu na poprawę komfortu życia nas wszystkich.

Umiejętnie wybrane miejsca na parki, ciągi zieleni, w tym niezwykle istotną zielen przyuliczną, współtworzą klimat miasta. Tereny zieleni miejskiej są jednocześnie obszarami tzw. przestrzeni wspólnej. Ich rozwój jest bardzo istotny w procesie kształtowania się więzi międzyludzkich;

- spełnia niezwykle ważną rolę w walce ze smogiem, w istotny sposób ograniczając jego skutki. Liczne badania potwierdzają, że wpływa bardzo korzystnie nie tylko na nasze zdrowie fizyczne ale także silnie wpływa na poprawę kondycji psychicznej mieszkańców;
- dobrze urządzona i zadbana zielen w otoczeniu nieruchomości mieszkalnych czy usługowych, znacznie podnosi ich atrakcyjność i zwiększa wartość rynkową.

Długofalowy program działania - kierunki kształtowania zieleni publicznej i ochrony przyrody

Biorąc pod uwagę powyższe oraz po przeprowadzeniu wielu dyskusji i konsultacji, w tym z ekspertami *KDS ds. Zieleni i Ochrony Przyrody* przedkłada następujący projekt długofalowego programu działania dla gminy Łomianki. Projekt ten, po dalszych konsultacjach i uzgodnieniach z władzami wykonawczymi gminy, oraz uzupełnieniem go o harmonogram i terminy realizacji, mógłby zostać przedłożony Radzie Miejskiej do uchwalenia. Tym samym stałby się obowiązującą podstawą do dalszego działania w zakresie kształtowania i utrzymania zieleni oraz ochrony przyrody.

W pierwszym rzędzie, we współpracy z grupami ekspertów, należy opracować **KONCEPCJĘ KRAJOBRAZU dla miasta i gminy Łomianki**.

Koncepcja ta powinna zawierać:

- inwentaryzację istniejących już terenów zielonych, wraz z oceną ich aktualnego stanu. Powinna ona uwzględniać cenne przyrodniczo elementy środowiska naturalnego, pod kątem wskazania przestrzeni wymagających specjalnej troski lub wręcz objęcia formami ochrony przyrody;
- plan powiększania zielonych zasobów gminy, w tym ciągów zieleni (parków liniowych), szczególnie istotnych w kontekście gwałtownie nasilających się procesów urbanizacyjnych;
- Rozważenie powołania specjalnego funduszu wspierającego działania na rzecz zachowania i pielęgnacji cennego drzewostanu.

W tym zakresie postuluje się włączenia do programu :

- rewitalizacji Strugi Dziekanowskiej pod kątem odbudowy systemu małej retencji oraz stworzenie wzdłuż niej ciągu rekreacyjno-wypoczynkowego;
- stworzenia we współpracy z GDDKiA pasa wysokiej zieleni ochronnej, wzdłuż projektowanej przez tereny Łomianek drogi ekspresowej, ze szczególnym uwzględnieniem cennych przyrodniczo obszarów usytuowanych pomiędzy węzłem Kolejowa, a ul. Trenów. Zielen wzdłuż trasy, uzupełniona o ścieżkę pieszo-rowerową, powinna stanowić pas buforowy, skutecznie izolujący mieszkańców gminy od uciążliwości wynikających z funkcjonowania planowanej arterii;
- rozpoznanie możliwości budowy, a następnie opracowanie planu budowy mini parków, skwerów, łąk kwietnych, realizowanych przy partycypacji lokalnych społeczności;
- tworzenie i uzupełnianie zieleni przyulicznej, w pierwszej kolejności wzdłuż głównych ulic Łomianek: Warszawskiej, Zachodniej, Wiślanej, Armii Poznań, Sierakowskiej, Brukowej, Akacyjowej, Chopina, Rolniczej, Kościelnej Drogi itd. uwzględniając przy tym aspekt historyczny związany z ukształtowaniem dawnych ciągów komunikacyjnych;
- stworzenie wieloletniego planu zadrzewiania gminy, przy partycypacji mieszkańców (Zaplanowanie i przeprowadzenie akcji: *wskaz, gdzie posadzić drzewo*);
- podjęcie działań zachęcających właścicieli dużych obiektów handlowych działających na terenie gminy do uzupełnienia przestrzeni wokół tych obiektów o zielen urządzoną.

W zakresie administracyjnym oraz zarządzania:

Opracowanie zasad i wytycznych, stosowanych przy zamówieniach publicznych i realizacji inwestycji, dotyczących:

- zdefiniowania wymagań dla prowadzonych inwestycji w zakresie projektowania zieleni towarzyszącej oraz ochrony zieleni już istniejącej, z uwzględnieniem woli mieszkańców danego terenu;
- opracowania procedur pielęgnacji i utrzymania zieleni miejskiej, wykorzystując sprawdzone wzorce wypracowane w innych miastach;
- opracowanie zaleceń dla mieszkańców dotyczących dobrych praktyk w doborze gatunków roślin stosowanych przy nasadzeniach na gruntach prywatnych;
- stworzenie listy drzew i krzewów najbardziej skutecznych w przeciwdziałaniu smogowi i zanieczyszczeniu środowiska;
- wprowadzenie reguł zmierzających do ograniczenia wycinki drzew przy wykorzystaniu dostępnych środków prawnych, w tym prawa lokalnego;
- wprowadzenie reguł gwarantujących przestrzeganie obowiązku nasadzeń kompensacyjnych;
- dokonanie analizy potrzeb oraz zaplanowanie wysokości środków finansowych gwarantujących należyte kształtowanie i utrzymanie zieleni oraz ochrony przyrody w gminie. Powinny one zostać zdefiniowane jako procentowy udział w ogólnych wydatkach budżetowych. Wielkość tych środków nie powinna być niższa niż 1 % tych wydatków;
- rozważenie celowości powołania spółki budżetowej „Zakład Zieleni Miejskiej”;
- opracowanie analizy możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na cele związane z zielenią miejską oraz ochroną przyrody;

W zakresie edukacji społeczeństwa i propagowania postaw proekologicznych, w tym znaczenia zieleni miejskiej i ochrony przyrody:

- szeroka współpraca ze szkołami, organizacjami pozarządowymi w zakresie organizowania szkoleń warsztatów, konkursów, konferencji propagujących tworzenie zieleni i uświadamiających jej znaczenie;
- propagowanie tematyki proekologicznej oraz postaw pro-środowiskowych wśród mieszkańców poprzez publikacje zamieszczane w lokalnych mediach.

Przyjęcie powyższego programu w konsultacji z mieszkańcami i jednostkami pomocniczymi jest zadaniem ponad wszystkimi podziałami. Jego wprowadzenie w życie i rozpropagowanie przyczyni się w krótkim okresie czasu do poprawy wizerunku Łomianek, podniesienia standardów ochrony przyrody, a w dłuższym okresie do wydatnej poprawy komfortu i jakości życia mieszkańców.

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr .... / .... / .....
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia ..... 2020 roku

HARMONOGRAM działań dotyczących osiągnięcia kluczowych celów i rezultatów.

Cel i oczekiwany rezultat	Termin realizacji
Opracowanie koncepcji krajobrazu Łomianek. Rezultat: dokument wyznaczający wizję Łomianek jako zielonego i przyjaznego miasta.	II / III kwartał 2020 r.
Rewitalizacja strugi Dziekanowskiej. Etap I: analiza zlewni strugi Dziekanowskiej pod kątem oszacowania zasobów wodnych i możliwości odtworzenia ciek.	I / II kwartał 2021 r.
Rewitalizacja strugi Dziekanowskiej. Etap II: analiza możliwości pozyskania oczyszczonych wód z oczyszczalni ścieków i wód opadowych.	I / II kwartał 2021 r.
Rewitalizacja strugi Dziekanowskiej. Etap III: analiza stosunków własnościowych wzdłuż linii Strugi Dziekanowskiej	I / II kwartał 2020 r.
Rewitalizacja strugi Dziekanowskiej. Etap IV: Opracowanie koncepcji i studium wykonalności.	III / IV kwartał 2021 r.
Rewitalizacja strugi Dziekanowskiej. Etap V: W zależności od wyników analiz realizacja projektu pn. Rewitalizacja Strugi Dziekanowskiej wraz z rekreacyjnym ciągiem zielono – wodnym.	IV kwartał 2023 r.
Stworzenie lub uzupełnienie zieleni przyulicznej wzdłuż głównych ulic Łomianek. Etap I: analiza wykonalności i projekt.	IV kwartał 2020 r.
Stworzenie lub uzupełnienie zieleni przyulicznej wzdłuż głównych ulic Łomianek. Etap II: realizacja projektu.	IV kwartał 2023 r.
Opracowanie i realizacja wieloletniego planu pn.: „Zadrzewianie i zazielenienie gminy Łomianki przy partycypacji społeczności lokalnych”. Etap I: przeprowadzenie akcji: „Wskaż gdzie posadzić drzewa i urządzić skwer/ląkę kwietną”.	I / II kwartał 2020 r.
Opracowanie i realizacja wieloletniego planu pn.: „Zadrzewianie i zazielenienie gminy Łomianki przy partycypacji społeczności lokalnych”. Etap II: realizacja działań.	III / IV kwartał 2022 r.
Opracowanie i realizacja wieloletniego planu pn.: „Zadrzewianie i zazielenienie gminy Łomianki przy partycypacji społeczności lokalnych”. Etap III: Działania zachęcające właścicieli dużych obiektów handlowych w Łomiankach do tworzenia zieleni urządzonej wokół obiektów.	II / III kwartał 2020 r.
Przeprowadzenie koniecznych analiz i przedstawienie wniosków co do celowości utworzenia „Zakładu Zieleni Miejskiej”.	I / II kwartał 2020 r.
Opracowanie długofalowego programu edukacyjnego i kształtowania postaw ekologicznych w zakresie ochrony przyrody i znaczenia tworzenia zieleni w środowisku miejskim. Podjęcie w tym zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi i szkołami.	II/III kwartał 2020 r.
Realizacja działań w ramach długofalowego programu edukacyjnego i kształtowania postaw ekologicznych w zakresie ochrony przyrody i znaczenia tworzenia zieleni w środowisku miejskim.	IV kwartał 2020 r.
Stworzenie we współpracy z GDDKiA koncepcji obustronnych pasów wysokiej zieleni ochronnej wzdłuż projektowanej przez Łomianki trasy ekspresowej S7 celem zminimalizowania negatywnego oddziaływania trasy ekspresowej S7 na środowisko.	IV kwartał 2020 r.

Uzasadnienie
do Uchwały Nr ..... / ..... / .....
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia ..... 2020 roku

w sprawie przyjęcia do realizacji dokumentu pn. *Program kształtowania zieleni i ochrony przyrody „Zielone Łomianki”*

Program kształtowania zieleni i ochrony przyrody „Zielone Łomianki” został opracowany przez mieszkańców Łomianek, działających w utworzonej przez Burmistrza Łomianek Komisji Dialogu Społecznego ds. Zieleni i Ochrony Przyrody, we współpracy z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Łomiankach.

Celem Programu jest ukształtowanie trwałej polityki ekologicznej gminy w zakresie poszanowania i gospodarowania zasobami przyrodniczymi, tak by zapewniała ona zachowanie najwyższych standardów ochrony i dbałości o te zasoby. Podjęta uchwała ma wytyczyć ramy dla określenia konkretnych wymagań, w odniesieniu do sposobu prowadzenia inwestycji gminnych oraz wskazać kierunki w zakresie ochrony przyrody na terenie Gminy Łomianki. Wdrożenie Programu powinno przyczynić się do realizacji idei zrównoważonej gminy, efektywnie wykorzystującej swoje zasoby, dbającej o przyrodę, wspierającej rozwój zieleni, co przełoży się na poprawę warunków życia mieszkańców.

W Programie określono znaczenie zieleni i drzewostanu dla życia miasta, wskazano kierunki kształtowania zieleni publicznej i ochrony przyrody w ramach różnych działań gminy oraz przedstawiono harmonogram głównych działań. Zaproponowano również stworzenie koncepcji krajobrazu dla miasta i gminy Łomianki, wskazując jej główne elementy.

Przewidywane skutki finansowe przewidziane na lata 2020-2023, dotyczące realizacji zadań zgodnych z założeniami harmonogramu działań, zmierzających do osiągnięcia kluczowych celów i rezultatów wyniosą szacunkowo 6.910.000 zł.

Należy podkreślić, że planowane wydatki budżetowe gminy przeznaczone na zieleni i ochronę przyrody wyniosły w roku 2019, 664000,00 zł, co stanowi około 0,37 % dochodów, natomiast w roku 2020 wydatki planowane są na poziomie 913559,70 zł co stanowi około 0,49 % dochodów gminy. Widoczna coroczna tendencja wzrostowa powinna być stale utrzymywana, ze względu na tworzenie przestrzeni miejskiej o zupełnie nowej jakości.

ZASTĘPCA BURMISTRZA
ds. technicznych

Paweł Bohdziewicz